

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

„Popa“.

Istoria bisericii noastre din vremurile de demult este necunoscută și pe lângă toată munca titanică a istoricilor noștri nu avem încă la mână datele și documentele, cari ar putea pune într-o lumină nedubioasă viața bisericii noastre dela începutul ei. O pătură grea de întunec zace pe paginile prime ale istoriei vieții noastre bisericesti și religioase și de aceea nu putem avea cunoștință despre acei nenumărați și necunoscuți bravi ostași ai lui Hristos, cari au fundamentat viața neamului nostru. Dar dacă nu avem încă date pozitive, de cele negative sunt destule, cari ne lasă să deducem, aproape cu siguranță, asupra muncii și suferințelor părinților noștri. Istoricii distinși spun, că viața românească prin mulți secolii a fost o viață religioasă și că forma în care a trăit neamul nostru a fost cea de „sate și preoți“. Evenimentele mai însemnate în viața neamului nostru multă vreme au fost numai *sărbătorile creștinești*, când preoții și credincioșii se adunau în modestele lor biserițe de lemn și cântau cântece creștinești, în cari se preamăreau *dreptatea libertatea și adevărul*.

Serviciul nostru divin este atât de frumos și atât de mișcător, în cântecele noastre bisericesti și astăzi se laudă iubirea de lege și limbă cu atâta însuflețire și sfințenie, încât nu ne putem închipui că strămoșii noștri să nu-și fi adăpat și întărit sufletul de aici din comorile bisericești. O dovadă netăgăduibilă pentru adevărul acesta este dragostea puternică, care o are poporul nostru pentru sfânta biserică și astăzi.

Românul se duce peste țări și mări, gonit acolo de sărăcie și năcazuri, dar alături de ce are el mai scump acasă, nevasta și copiii, își aduce aminte de sf. biserică și o dorește din întreg sufletul său. În decursul timpurilor Români au mai câștigat cu sudori de sânge și alte instituții de cultură, dar nici una din ele, nu a putut să ajungă la acel grad de dragoste și considerare din partea poporului românesc ca biserică. De aici putem înțelege pentru ce a avut și o are în mână până astăzi cârma vieții sufletești a poporului nostru biserică.

Alături de biserică a stat în iubirea și cinstea poporului nostru figura aceia istorică care se chiamă „popa“. Popa se ridică totdeauna din mijlocul poporului și cunoștea toate dorințele și suferințele lui.

El, dacă nu avea școală formală, avea de obicei un suflet ales și simțitor, care prin cântecele sale duioase și prin cuvântările lui simple ca formă, dar puternice în fond zguduia, încălzea și înălța sufletele iobagilor năcăjiți, frați buni ai lui.

De aceia se alipea poporul nostru cu atâta tărie de „popii“ lui.

În fruntea oricărei mișcări religioase ori politice mergeau „popii“ și pe ei îi urmă poporul până la moarte. O sumedenie de „popii“ au murit de bătaile nemșilor unguri, o mulțime de „popii“ au putrezit în temnițele austriace-ungurești pentru rolul de adevărați apostoli ai limbii și legii românești.

Din sufletul „popilor“ a pornit cea scumpă și iubită floare, care se chiamă literatură românească. Primii oameni de condei au fost iarăși „popii“. Așa că trebuie să recunoaștem că întemeietorii vieții sufletești ai poporului nostru au fost acești istorici „popii“ și că la temelul libertății de astăzi zace munca lor de apostoli și pătimitori.

(Va urma).

INFORMAȚIUNI.

În atențiunea învățătorilor. În urma rugării D-lui Revizor școlar comunicăm, că *cartelele de călătorie valabile pentru anul 1919*, sunt a se prezenta în decursul lunii Iunie la Revizorat, pentru a fi validitate pe anul 1920.

În rugările ce sunt a se înainta revizoratului sunt a se nota numele copiilor, etatea, precum și ocupațiunea băieților, cari au ajuns vârsta de 18 ani și că fetele sunt ori nu căsătorite?

Pentru datele raportate este responsabil capul familiei.

Taxa pentru valabilizare este de 2 lei de persoană, care sumă încă trebuie trimisă.

Pe rugările învățătorilor confesionali este a se atesta prin scaunul școlar, că sunt aleși ca învățători titulari?

Examenul de capacitate, la școala noastră normală s'au ținut în zilele de 10, 11, 12 și 13 Iunie sub prezidiul directorului Dr. T. Botiș, în calitate de comisar consistorial. Din partea statului a asistat dl. *Pavel Percea*, comisar ministerial, director la liceul real din localitate. S'au prezentat 28 candidați dintre cari au obținut diplomă de învățător: Nicolau Bere, Simeon Blaș, Aurel Călnicean, Livia, Ana Cornea, Emilia Covaciu, Nerva Tr. Cosma, Maria Crisnicu, Pamfil Dan, Dimitrie Dragoșiu, Pavel Ghilea, Viorel Giurgiu, Lazar Ioja, Ioan Ivascu, George Miclean, Aurel Petrișor, Maria Petrovițiu, Hortensia Popoviciu, Virginia Popoviciu, Teodor H. Rugea, Alexandru Rușdea, Cornel Savonescu, Ilie Spănu, Ioan Tamaș, Emil Tomșa, Ioan Tihoiu, și Silvia Vancea.

Incheierea anului școlar, la ambele institute diecesane, a avut loc în 2/15 Iunie cu solemnitatea obișnuită.

Consistorul mitropolitan. Marți după s-tele Rusalii s'a ținut prima ședință a Consistorului nostru mitropolitan sub prezidiul Înaltpreasfințitului domn. Arhiepiscop și Mitropolit *Nicolae*. La începutul ședinței P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, carele în timpul sedisvacanței a condus acest înalt for, a felicitat pe Înalt Preasfințitul Mitropolit, dorindu-i o rodnică activitate în via Domnului. Înaltpreasfinția Sa a răspuns, că aduce cu sine cele mai curate intenții, pătruns de spiritul evangheliei Domnului, va conduce biserică în acest spirit, ținând din convingere la principiile fundamentale ale organizării bisericii noastre date de marele *Andreiu*. E convins, că experiențele bogate și mințile luminate ale valoroșilor membri din Consistorul mitropolitan vor contribui cu sfaturile lor înțelepte la mersul normal al cauzelor noastre din mitropolie. — După aceea în două ședințe s'au rezolvit mai multe cauze importante aparținătoare acestui Consistor.

Examen de cvalificația preotească. Dl. Pascu Bolcaș, absolvent de teologie a prestat examenul de cvalificație preotească în fața comisiei examinatoare prezidată de P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* și a fost cvalificat pentru parohia de clasa I.

Personal. P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* a plecat, Sâmbătă, în 13 Iunie n. la București pentru a lua parte la deschiderea parlamentului și ședințele sf. Sinod și ale Senatului.

Examenul de finea anului, la Institutul nostru teologic diecesan s'au ținut în zilele de 11 și 12 Iunie n. sub prezidiul P. O. D. Mihaiu *Pacățian*, asesor referent bis, în calitate de comisar consistorial. La examenul anului al III-lea teologic a prezidat P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*. Au absolvat cursurile teologice 6 elevi.

Logodua. Sublocotenentul *Romulus Bejan* din Reg. 83. Infanterie Cluj, fiul rep. preot *Mircea Bejan* din Sănnicolaul-mic, și-a logodit de fiitoare soție pe *Victoria*, fiica învățătorului *Alexă Turicu* din Otlaca. — Felicitările noastre.

1141/920.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Atragem atențiunea preoților interesați, că congrua preoților cu cvalificațiune superioasă se va putea întregi până la suma de 1600 cor. respective lei în baza §-lui 3, art. de lege XIII din 1909, chiar și în cazul, când antecesorul a avut cvalificațiune inferioară.

Această întregire însă se va putea face numai pentru viitor, nu și pentru trecut, anume la cererea preotului interesat, în cazuri, cari merită atențiune excepțională.

Rugarea se completează cu următoarele documente:

1. Coala de fasiune A) și B).
2. Atestat de serviciu, în care să se arate, când a fost introdus petentul în parohie, în care loc și în ce calitate a servit până azi.
3. Copia ordinelor guvernelor maghiare, prin cari i-s'a votat congrua și primul cvinvenal.

Petentul are să îndeplinească coala A) ad-justându-o cu toate documentele prescise și să înainteze atestatele de serviciu arătate în punct 2. Coala A) la cerere, se trimite preotului de aici.

Coala B) și ordinele de sub punct 3. aflându-se în arhiva consistorială, se vor ală-tura la rugare din oficiu.

În conzecință provocăm pe toți preoții interesați, ca în cauza întregirii congruei până la 1600 cor. respective lei, să se adreseze în cel mai scurt timp posibil pe calea subsamnu-tului Consistor, către secretariatul general al Ministerului cultelor și instrucțiunilor publice în Cluj cu provocare la documentele cerute. Ob-servăm, că coala A) trebuie să-o subscrie și pro-topopul tractual respective conducătorul oficiului protopopesc, care va avea să elibereze și ates-tatul de serviciu; iar dacă preotul a servit și în alt protopopiat, să-și câștige atestatul de ser-viciu și dela respectivul protopop, în a cărui tract a servit mai înainte.

Arad, 1/14 Iunie 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Concursuri.

Conform ordinului Venerabilul Consistor Nr. 852/1920 pentru îndeplinirea unui post în-vățătoresc la școala gr. or. rom. elementară din **B.-Comloș**, prin aceasta se publică concurs cu ter-min de recurgere de **15 zile** dela prima publi-care în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1. Salariul fundamental de 1400 cor. este garantat de comuna bisericească. Întregirea salariului dela aceasta sumă în sus și eventualele gradații se vor cere dela Stat. 2. Locuință cu o grădină intravilană de 400 stânjini cvadrați. 3. Pentru conferința învățătorescă 20 cor. 4. Dela înmormântări stola uzuată. 5. Învă-țătorul ales va avea să conducă strana stângă, să propună cântările bisericești prescise ele-velor săi și să-i conducă pe aceștia la sf. bise-rică în dumineci și sărbători.

Recursele adresate comitetului parohial ort. român din B.-Comloș, și ajustate cu 1. extras de botez, 2. diploma de învățător, 3. atestat de apartinență și eventualele atestate de serviciu se vor trimite Prea On. Oficiu protopopesc ort. român din Banat-Comloș.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Du-minecă ori sărbătoare în sf. biserică din B.-Comloș, spre a face cunoștință cu poporul.

B.-Comloș, din ședința comitetului parohial ținută 28 Februarie (12 Martie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Dr. Ștefan Cioroianu**, administrator protopopesc.

—□— 1—2

Ad. Nr. 385/1919.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a II-a **Budinț**, tractul Be-linț, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 30 jughăre, de pământ arător.
2. Un intravilan de 1/2 jughăr.
3. Un extravilan de 1/2 jughăr.
4. Stolele legale.
5. Întregirea dela stat, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Alesul va avea să supoarte toate sarcinile publice după sesia parohială, ce o beneficiază.

Reflectanții la acest post, cari trebuie să aibă cvalificația clasei, și dacă sunt din altă dieceză trebuie înainte de a concura să se pre-zenteze șefului tractual, spre a-și dovedi că au această cvalificație și la P. S. Domn Episcop diecezan spre a-și da înalta încuviințare, vor așterne petițiile concursuale comitetului parohial din Budinț pe calea ofic. ppresb. rom. ort. din Belinț, județul Timiș, apoi se vor prezenta într'o duminică ori într'o sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta îndemânătatea în cântare, tipic și oratorie, eventual și în celebrare.

Alesul va avea să catehizeze, fără altă re-munerație, elevii români ortodoxi dela școala noastră din Budinț.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: **Gherasim Sârbu**, protopresbiter.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala ort. română nedespărțită din parohia centrală **Oradea-Mare**, se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în or-ganul „Biserica și Școala”.

Emolumentele acestui post sunt:

1. Locuință în natură cu cele de lipsă.
2. Salar dela parohie 3200 cor. anual, în-tregindu-se diferența dela stat.
3. Dela părăstasele oficioase, luând parte ca cantor 55 cor.
4. Venitele ștolare dela funcțiunile unde va fi poftit ca cantor, precum și venitul la um-blatul cu crucea.

De curățitul și încălzitul salei de învăța-mânt are grije parohia.

Alesul va fi obligat a prevedea învăța-mântul în școală, precum și strana stângă la vecernie, utrenie și sf. Liturgie dela duminicile și sărbătorile de preste an, să conducă elevii la sf. biserică în ajunul sărbătorilor și dumin-eilor, precum și la toate sf. Liturghii, și acolo să-i supravegheze, precum și la toate proce-siunile religioase.

Dela concurenți se recere cvalificațiunea prescisa. Cei cari vor fi capabili a înființa și conduce cor vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt po-ftiți a-și înainta recursele adiustate cu docu-mente necesare — adresate comitetului par. — la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o duminică ori săr-bătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta deste-ritatea în cântare și tipic, precum și pentru a se face cunoscut poporului.

Oradea-Mare, Maiu 1920.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: **Andrieu Horvath** m. p. protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Pociovești** protopresbiteratul Beiuș, în conformitate cu cun-clusul Veneratului Consistor Orădan, de sub Nrul 552—1920 se publică concurs în termin de **30 zile** dela prima publicare în organul ofi-cios „Biserica și Școala”.

Dotățiunea împreună cu aceasta parohie constă.

1. Pământ arător 13 jug. catastrale.
2. O ogradă.
3. Venitele ștolare usuete.
4. Întregire dela Stat.
5. De locuință se va îngriji alesul preot.

Alesul preot va solvi toate dările după beneficiul parohial, și va catehiza în școala con-fesională fără o altă remunerațiune.

Parohia este de clasa III-a. Reflectanții au să-și înainteze recursurile lor oficiului protopo-pesc din Beiuș, cu documente în regulă, și a se prezenta în terminul reglementar în sf. biserică, în vri-o Duminică ori serbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorice.

Pociovești din ședința com. par. ținută la 18 Aprilie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Petru E. Papp**, proto-presbiterul tractual.

—□— 1—3

Fiind vacant postul de învățător dela școala conf. gr. or. română din comuna **Babșa** protopres-biteratul: Belinț, județul Timis, pe baza §. 58 punctul 4 din „Regulamentul pentru organizarea învățământului,” să deschide concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare a acestui con-curs în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

- a) Bani gata dela comuna bisericească: 1000 cor.
- b) Pentru coferință, pe lângă cărăușie 20 cor.
- c) Pentru scripturistica: 20 cor.
- d) 8 m. de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ.
- e) Cvtir liber cu intravilanul și delnița de sub numărul pe care să află sala de învățământ.
- f) Dela fiecare înmormântare câte 2 cor.
- g) Întregirea dela stat. — Aceasta întregire comuna bisericească nu o garantează.

Recursele caviincios adiustate, să se trimită P. On. Domn Gherasim Sârb în Belinț, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Babșa, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească Recurenții cu pregătiri mai multe vor fi preferiți tot astfel și cei perfecționați în muzica vocală. Conducerea stranei și a școlariilor la actele

religioase, să impune învățătorului fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: **Gherasim Sârb**, protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din **Giula-Varșand**, foastă a deceda-tului paroh Vincențiu Pautoș, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stolele legale. 3. Dreptul de pășunat aparținător sesiei par. 4. Congruă pentru care parohia nu ia garanță.

Alesul e îndatorat a suportă toate dările după beneficiul său, și a catehiza la toate școa-lele din comună fără drept de remunerație dela parohie.

Parohia fiind de clasa primă, dela recu-renții se cere cvalificație prescisa în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910.

Recursele ajustate cu documentele nece-sare și cu atestat despre serviciul de până acum sunt a se înainta protopopului concernent în Chișineu (Kisjenő,) județul Arad în terminul concusual, sub durată căruia recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par., pe lângă prea-labilă încuviințare a protopopului cocern., vor avea a se prezenta în sf. biserică din G. Vâr-șand în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a-și arăta destoinicia în oratorie și rituale, nu altcum și în cântarea bis., iar încât vor fi din altă dieceză vor dovedi, că au și consimță-mântul Consistorului diecezan.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Dr. Dimitrie Barbu** pro-topopul tractual.

—□— 2—3

1111/920.

Edict.

Făcându-ni-se arătare oficială, că preotul **Romul Motorca** din Agriș, de timp mai inde-lungat și-a părăsit parohia fără nici un conce-diu, prin aceasta provocăm pe numitul preot, ca în termin de 30 de zile să-și reocupe pa-rohia și oficiul, pentru că la din contra parohia dânsului se va decreta de vacantă.

Arad, din sed. cons. ținută la 28 Maiu (10 Iunie) 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Duplicat.

Mihaiu Vorțan, născut la 25 Oct. 1886, în comune Covășinț, județul Arad, perzându-și di-ploma de învățător eliberată cu datul de 3/16 Iunie 1906, N— 18 P. M. 1905—6, i-s'a extra-dat duplicat cu datul de 9 Iunie 1920, N— 338 P.— 1919—20, prin ce originalul se declară de anulat.

Direcțiunea inst. ped. teol.

ort. rom. din Arad.

Aviz.

S'a perdut atestatul Aureliei Oprean de pe cursul II pedagogic în 15 Iunie, dela seminarul din loc până la Internatul de fete.

Binevoitorul aflător e rugat să-l predee la In-ternatul de fete str. Stroescu nr. 27—28.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: **Dialectul Ardelenesc**. Indrumări pentru a vorbi și scrie mai corect românește, de locot. colonel **Corneliu Negulescu**, din gră-niceri și **Eugen Todoran**, profesor. Conținut: Ce admitem în limba literară. Cuvinte cari se găsesc esclusiv în dialectul ardelenesc și cari au altă însemnătate decât în limba literară ro-mânească. Expresuni și construcții greșite. Pro-nunțarea. Regulele ortografice ale Academiei Ro-mâne etc. etc. — Prețul 7 lei.

Cenzurat: **Alexandru T. Stamatiad.**

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.